

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-11-02
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 1373-17

SÖKANDE

Munkfors Energi AB, 556193-5106
Box 46
684 21 Munkfors

Ombud: [REDACTED]
Box 8094
700 08 Örebro

SAKEN

Ansökan enligt 9 kap. MB om ändringstillstånd för anläggning av ny lagringsyta för bränslen vid Munkfors Värmeverk i Värmlands län

DOMSLUT

Mark- och miljö domstolen, som godkänner miljökonsekvensbeskrivningen, lämnar Munkfors Energi AB (bolaget) tillstånd att anlägga en ny lagringsyta om ca 1 ha för bränsleberedning, inklusive krossning av avfallsbränslen.

För ändringstillståndet gäller i tillämpliga delar de villkor som föreskrivits i deldom 2011-11-28 (M 3542-10) med följande ändring av första meningen i villkor 2.

”Lagring av skogsbränsle och returträ får ske utomhus av **maximalt 10 000 ton** bränsle vid samma tidpunkt”.

Därutöver ska följande nya villkor gälla för verksamheten.

30. Munkfors Energi AB ska till tillsynsmyndigheten komplettera ingiven statusrapport med resultat från mätningar av föroreningar i grundvatten efter samråd med tillsynsmyndigheten om kontrollens omfattning senast 6 månader efter att denna dom vunnit laga kraft. Samråd ska även ske med tillsynsmyndigheten om statusrapportens närmare innehåll.

Dok.Id 375257

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

31. Dagvatten ska samlas upp från den nya lagringsytan i rännstensbrunnar utrustade med filterkassetter eller motsvarande och avledas till Baggstabäcken via dike efter att ha passerat en slamavskiljare med oljeskärm och filterkassetter (filterinsattser), eller motsvarande, samt avstängningsventil.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter enligt 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva ytterligare villkor avseende avledning av dagvatten.

Igångsättningstid

Den nya lagringsytan för bränsleberedning ska tas i bruk senast inom två år från den dag denna dom har fått laga kraft.

Verkställighetsförordnande

Ändringstillståndet enligt denna dom får tas i anspråk även om domen inte har fått laga kraft.

BAKGRUND

Munkfors Energi AB (Bolaget), som ägs gemensamt av Munkfors kommun (60 %) och Voestalpine Precision Strip AB (40 %), producerar och levererar fjärrvärme och el till de centrala delarna av Munkfors samt Hagalund, Munkåsen, Bila och Munkerud. Delar av produktionen går till uppvärmning av Voestalpine Precision Strip ABs lokaler inom Hedens industriområde.

Produktionsutrustningen består av en bibränslepanna (Panna 1) och en avfallsförbränningspanna (Panna 2). Vid höga laster, exempelvis vid köldknäppar, kan produktionen kompletteras med en oljepanna. Biobränslepannan eldas med rent skogsbränsle (stamved), och är en hetvattenpanna med rökgaskondensering. I avfallsförbränningspannan förbränns huvudsakligen returträ, tryckimpregnerat trä och kreosotimpregnerat trä samt skogsbränslen för produktion av värme och el. Avfallsförbränningspannan står idag för den huvudsakliga produktionen och är utformad med textilt rökgasfilter. Vid fastbränslepannorna eldas för närvarande ca 50 GWh bränslen.

TIDIGARE AVGÖRANDE

Mark- och miljödomstolen lämnade i deldom den 28 november 2011 Munkfors Energi AB (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken till fjärrvärme- och elproduktion, med en bränsleåtgång motsvarande 71 GWh effektivt värmevärde per år, vid fjärrvärmeanläggningen på fastigheten Heden 1:9, Munkfors kommun (mål M 3542-10). I verksamheten får årligen farligt avfall förbrännas med maximalt 60 GWh tryckimpregnerat trä och 10 GWh kreosotimpregnerat trä. Mark- och miljödomstolen lämnade bolaget samtidigt tillstånd till att bl.a. släppa ut maximalt 500 m³/h kylvatten i Baggstabäcken under perioden september–maj månad.

Efter ansökan av bolaget meddelade mark- och miljödomstolen i dom den 30 juni 2014, i mål M 1087-14, bolaget rätt att under perioden juni–augusti månad kyla bort maximalt 2 MW överskottsvärme med vatten från Böhler-Uddeholms verksamhet, samt släppa ut maximalt 250 m³ kylvatten/h från bolagets värmeväxlare i Baggstabäcken.

I den ovan nämnda deldomen den 28 november 2011 föreskrevs 28 slutliga villkor där villkor 3, 25, 26 och 27 är av särskild betydelse vid aktuell prövning.

3. Lagring och hantering av bränsle ska ske på sådant sätt att risken för damning, lukt, förorening och andra olägenheter förebyggs. Skulle för omgivningen besvärande lukt, damning eller nedskräpning förekomma till följd av verksamheten vid anläggningen ska bolaget vidta effektiva åtgärder för att förhindra olägenhet.

25. Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

Dagtid (vardag) 07.00-18.00 50 dB(A)

Dagtid, lördag, sön- och helgdag 07.00-18.00 45 dB(A)

Kvällstid 18.00-22.00 45 dB(A)

Natttid 22.00-07.00 40 dB(A)

Om hörbara toner förekommer ska tillåtna ljudnivåer sänkas med 5 dB(A). Den momentana ljudnivån nattetid får inte överskrida 55 dB(A) vid bostäder.

Ekvivalentnivåvärdena ska bestämmas för de tidsperioder som anges ovan. I de fall verksamhet pågår endast del av en period eller om verksamhetens ljudnivå varierar mycket ska den ekvivalenta ljudnivån dock bestämmas för den tid under vilken den bullrande verksamheten pågår samt ska ekvivalentnivån för den mest bullrande timmen användas. Kontroll av bullernivåer ska ske senast inom sex månader från den dag denna dom vunnit laga kraft. Därefter ska kontroll ske när det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer samt efter begäran från tillsynsmyndigheten. Vid kontrollerna ska användas de mätstrategier som anges i remissversion från 2005 av Naturvårdsverkets rapport 5417 ”Metod för immissionsmätning av externt industribuller” eller motsvarande uppdaterade riktlinjer.

Om resultat från kontroll av buller visar att något av angivna värden överskrids ska bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder så att

värdet kan innehållas.

26. En insatsplan ska upprättas i samråd med den kommunala räddningstjänsten inom ett år från den dag denna dom vunnit laga kraft.
27. Ett kontrollprogram ska upprättas för kontroll av villkoren i tillståndet för verksamheten. Kontrollprogrammet ska innehålla preciseringar av metod och beräkningar för kontroll av villkoren samt placering och utformning av provpunkter. Ett förslag till kontrollprogram ska inlämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader från den dag denna dom vunnit laga kraft. Kontrollprogrammet ska därefter vid behov löpande uppdateras i samråd med tillsynsmyndigheten.

I samma dom sköt mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken, under en prøvotid upp fastställandet av slutliga villkor för utsläpp till vatten. Prövotiden avslutades genom dom den 6 juli 2016 genom vilket det slutliga villkoret 2. ändrades till följande lydelse.

2. Lagring av skogsbränsle och returträ får ske utomhus av maximalt 5 000 ton bränsle vid samma tidpunkt. Snarast, dock senast inom två år efter det att denna dom har vunnit laga kraft, ska krossade/flisade avfallsbränslen, inom ett dygn efter krossning/flisning, lagras nederbördsskyddat i tält eller inomhus. Rening av dagvatten från ytan där olika bränslen lagras, ska ske via filterinsatser i brunnar och via slamavskiljare. Lagringsytan ska sopas i anslutning till avslutad krossning/flisning senast närmast följande arbetsdag.

Krossning/flisning av kreosotimpregnerat trä får endast ske september–april.

Fram till dess att lagring av krossade/flisade avfallsbränslen kan ske nederbördsskyddat i tält ska lagring av krossat/flisat kreosotimpregnerat trä fortsatt ske inomhus och lagring av övrigt sönderdelat (krossat/flisat) bränsle, exklusive

krossade/flisade rena träbränslen, om lagringen pågår längre tid än en vecka, fortsatt ske under nederbördsskydd.

I samma dom den 6 juli 2016 lämnade domstolen i mål M 3370-15 bolaget tillstånd (ändringstillstånd) till ändring av verksamheten innebärande att mängden kreosot-impregnerat trä (avfallskoder 170204, 191206, 200137) som årligen får förbrännas ökades till maximalt 60 GWh. Som villkor för tillståndet föreskrevs förutom den ovan nämnda ändrade lydelsen av villkor 2 ett nytt villkor 29 enligt följande.

29. Gällande insatsplan, som upprättats enligt villkor 26 i deldomen den 28 november 2011 i mål M 3542-10, ska uppdateras i samråd med den kommunala räddningstjänsten och ett förslag till uppdatering av det kontrollprogram som upprättats enligt villkor 27 i samma deldom ska tillsändas tillsynsmyndigheten, innan lagring av avfallsbränslen sker i nederbördsskyddat i tält.

ANSÖKAN

Munkfors Energi AB har framställt yrkanden och redovisat ansökan enligt följande.

Yrkanden

Munkfors Energi ABansöker om ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 § miljöbalken.

Ansökan omfattar att på fastigheten Heden 1:9 i Munkfors kommun få:

- Anlägga en ny lagringsyta om ca 1 ha för bränsleberedning, inklusive krossning av avfallsbränslen.

Första meningen i villkor 2 i nu gällande tillstånd tillståndet bör ändras till följande lydelse.

”Lagring av skogsbränsle och returträ får ske utomhus av maximalt 10 000 ton bränsle vid samma tidpunkt”.

I övrigt ryms den sökta ändringen inom villkor i gällande tillstånd (2011-11-28) samt ändringstillstånd meddelade 2014-06-30 och 2016-07-06.

Miljökonsekvensbeskrivning, MKB

Munkfors Energi AB hemställer att Mark- och miljödomstolen godkänner MKBn

Igångsättningstid

Munkfors Energi AB hemställer att Mark- och miljödomstolen föreskriver en igångsättningstid av två år från att det ansökta ändringstillståndet vinner laga kraft.

Verkställighetsförordnande

Munkfors Energi AB hemställer att Mark- och miljödomstolen föreskriver att tillståndet får tas i anspråk utan hinder av att domen inte har vunnit laga kraft.

Beskrivning av verksamheten*Bränslen*

Årligen används ca 15 000 ton avfallsbränslen och ca 2000 ton skogsbränslen.

Lagring av bränslen

I anslutning till fastbränslepannorna finns en yta där bränslen lagras och bereds innan det förbränns i anläggningen. Avfall som kommer in obehandlat lagras på ytan. Avfall som är färdigberett vid leverans tippas direkt till inmatningen av bränsle till Panna 2. En betydande mängd stamved lagras på ytan.

Ytan är hårdgjord och asfalterad och uppgår idag till 8 000 m². Del av ytan kommer under 2018 att förses med ett permanent nederbördsskydd som är avsett för lagring av färdigberedda avfallsbränslen. Mängden bränslen som hanterats samtidigt på ytan för lagring och beredning får enligt villkor 2 i gällande tillstånd maximalt uppgå till 5000 ton vid samma tidpunkt.

Flisning och krossning

Flisning av lagrad stamved sker med mobil flismaskin ca 6 gånger under vintermånaderna (november-mars). Beredning av avfall sker genom krossning. Vid krossning av avfall tas en mobil kross in och sker företrädesvis vid gynnsam väderlek för att undvika damning eller luktstörning. Krossning sker 6-8 tillfällen per

år och vid varje tillfälle krossas materialet under 2-3 veckor. Krossning sker vardagar 07-18.00. Krossen klarar att bearbeta mellan 800-1000 ton/vecka. Efter krossning täcks avfallet med nederbördsskydd eller körs direkt in i till inmatningsfickan och vidare in i anläggningen.

Förändrade förutsättningar

Eftersom produktion av fjärrvärme är säsongsbetonat krävs att bränsle finns tillgängligt under vintermånaderna. Insamling av avfall för förbränning sker däremot företrädesvis under sommar- och höstmånaderna vilket gör att det blir obalans i flödet. En stor del av bolagets bränslen kommer från Norge och förändringar i norsk lagstiftning har medfört att mellanlagring av farligt avfall begränsas. Detta har medfört att bolaget behöver kunna ta emot avfall när det uppkommer. Detta får som konsekvens att behovet av lagring av avfall ökar när bränsleåtgången är liten, dvs. främst under sommaren och hösten.

Bolaget bedömde vid ansökanstillfället för nuvarande tillstånd att man i stor utsträckning skulle erhålla behandlat bränsle vilket inte blev det faktiska utfallet. Utökningen av lagringsytan i föreliggande ansökan avspeglar detta och innebär som nämnts ovan ingen förändring avseende den delen av verksamheten eller utsläppen.

Den ansökta verksamheten

Ansökt ändring

En ny yta för lagring och beredning av avfallsbränslen behövs för att kunna hantera det ökade behovet av lagringskapacitet. Ansökt lagringskapaciteten uppgår till 10 000 ton. Utökning planeras att ske i anslutning till befintlig lagringsyta mot väster.

Området för anläggande av ny lagringsyta består idag av åkermark belägen inom Hedens industriområde (nuvarande fastighet Heden 1:6). Ytan kommer beredas genom att skala av det översta matjordlagret, massorna kommer sedan användas för att anlägga en bullervall som anläggs i områdets västra del. Den nya lagringsytan uppgår till en yta på ca 10 000 m².

Ytan bereds sedan enligt gängse metoder för att tåla tryck från transporter och bränslehögar. Ytan kommer att asfalteras.

Hanteringen av dagvatten från den nya lagringsytan

Dagvattenhanteringen från den nya lagringsytan avses samlas upp och ledas ut via dagvattendike söderut. Dagvattnet kommer att ledas via 4-6 rännstensbrunnar som kommer att installeras med filterkassetter på samma sätt som för befintlig beredningsyta. Det samlade avloppet planeras att passera en slamavskiljare kompletterad med filterkassetter på samma sätt som dagens system.

Ett eventuellt oljeutsläpp till dagvattensystemet kan ske från tre olika delar: från krossen, hjullastaren och grävmaskinen som används på den nya lagringsytan. Samtliga dessa är bemannade när ett oljeutsläpp bedöms kunna inträffa. Ett oljeutsläpp upptäcks därför per omgående och åtgärder kan vidtas inom kort. När olja kommer ut på marken kan flis användas för att avgränsa utsläppet och suga upp oljan.

Kontakt har tagits med leverantör av IQR FlexHammer 1800 Mobile (mobil Kross) om mängder som kan uppkomma och hur ofta etc.

Följande fråga ställdes:

Hur ofta kan läckage inträffa och hur mycket läckage kan uppkomma?

Svaret från IQR redovisas nedan:

”Utifrån vår erfarenhet av att bruka och sälja entreprenadmaskiner så skulle vi säga att läckage från maskiners slutna system är ytterst sällsynta. Skulle läckage uppkomma så handlar det om kvantiteter i form av droppar från exempelvis cylindrar eller ventilblock. Pumpar, ledningar och tank anser vi är obefintliga som läckagekällor om ingen yttre påverkan skett.

- Cylindrar - Skulle cylinderns utskjutande delar eller tätningar blir slitna/skadade så antas antalet droppar att öka. IQR's maskiner använder endast 1st cylinderfunktion i daglig drift, resten av funktionerna står mestadels stilla till dess flytt av maskin görs eller service utföres. Vi anser därför att dessa inte är någon stor riskfaktor för större oljeläckage.

- Ventilblock – Åldern tar ut sin rätt. Packningar som håller systemen täta föråldras och kan med tiden tjäna sitt syfte sämre. Därmed kan de orsaka minimala läckage. Dessa läckage brukar visa sig i form av lätt fuktiga ytor.
- Pumpar och ledningar på maskinerna är placerade så att de, i största möjliga mån, är skyddade från eventuell yttre påverkan. Dessa yttre påverkningar anser vi kan komma från matning av material och/eller bortforsling av krossat material och därför har maskinerna utformats för att klara dessa riskkällor.

I stort sett alla mindre läckage som kommer från hydraulsystemet och dess komponenter kommer att visa sig mycket tydligt vid den plats läckaget uppstår. Där blir ytor först fuktiga vilket leder till att i verksamheten naturligt förekommande damm binder sig fast på ytan. Det är därför enkelt att visuellt lokalisera ett eventuellt läckage och planera in ett servicetillfälle.

Om läckage uppkommer i form av exempelvis slangbrott så skall kranar som är monterade på utgående ledningar på tanken stängas så att atmosfärstrycket i tanken innesluts så att oljan får svårare att rinna ut och inte drivs vidare i ledningarna. Vi kan kalla det att hävert förebyggs.”

Av svaret från leverantören, IQR, kan konstateras att läckage av olja kan ske men att mängderna bedöms vara begränsade. Läckage från bolagets övriga maskiner som beträder området har av samma leverantör som ovan bedömts vara likvärdiga och bedöms därmed kunna ske i samma omfattning och utsträckning. Det finns inga andra anläggningsdelar som kan läcka ut olja på den nya lagringsytan.

Mängderna som kan släppas ut vid ett läckage bedöms utifrån svaret maximalt kunna vara någon liter. Finns risk för att oljan når rännstensbrunnarna kan dessa täckas med tätslutande lock. Skulle olja hinna rinna ner i rännstensbrunn innan lock sätts på brunn fångas olja dels upp i filterkassett i brunn och i slamavskiljare som fungerar som en enklare oljeavskiljare.

Sannolikheten för att olja som läckt ut från bolagets maskiner och kan nå recipient

bedöms som mycket liten. Att ett större oljeläckage ska inträffa bedöms kunna ske någon gång under en tioårsperiod. Att detta läckage skulle nå dagvatten bedöms kunna ske mindre än 1 gång på 10 år.

För att minimera sannolikheten ytterligare för olja ska nå recipient kommer systemet att förses med en avstängningsventil som stängs vid olyckstillfälle. Därmed minskar sannolikheten ytterligare. Sannolikheten för att ett oljeläckage ska nå recipient bedöms vara mindre än 1 gång på hundra år med de skyddsåtgärder som bolaget har åtagit sig att vidta.

Filterinsatsernas funktion

De filterinsatser som bolaget använder har utvärderats genom provtagningar. Av utvärderingen framgår att filtren fungerar mycket tillfredställande för olja och en mycket hög avskiljningsgrad kan noteras. För metaller uppgår reduktion i filtren till mellan 40-60 %. Beträffande vilka halter som kan uppkomma i utgående vatten från yta för lagring och beredning utan att filter finns installerade eller att lagringstältet finns på plats, hänvisas till tidigare provotidsredovisning.

Kostnader och nytta med olika vattenhanteringstekniker

Fyra möjliga alternativ har identifierats för att rena eventuellt dagvatten som kan uppkomma från den nya lagringsytan. Dessa är:

1. Slamavskiljare med oljeskärm och filterkassetter.
2. Oljeavskiljare klass 2 utan installation av filterkassetter på utgående avlopp.
3. Ersätta slamavskiljare med en oljeavskiljare klass 1 och inte installera några filterkassetter på utgående avlopp.
4. En kombination av alternativ 1+3.

Slutsats och ställningstagande

Som tydligt framgår av redovisningen (aktbil. 19) innebär installation av en oljeavskiljare klass 1, alternativ 3 och 4, ökade kostnader för bolaget jämfört med bolagets förslag, alternativ 1. Kostnader som enligt redovisningen bedöms medföra en försämrad miljönytta vid normal drift (alternativ 3) eller likvärdig miljönytta

(alternativ 4). Eftersom alternativ 3 ger sämre miljönytta vid normal drift 3 bedöms det inte vara en motiverad åtgärd. Återstår därmed att ställa alternativ 1 mot alternativ 4.

Med hänvisning till den låga risken (Sannolikhet X Konsekvens) för utsläpp av olja med alternativ 1 så bedöms den ökade kostnaden med alternativ 4 om 375 000 SEK inte stå i proportion till miljönyttan.

Bolaget har redan åtagit sig att införskaffa ett tält, sätta in filterinsatser samt hålla rent ytor med sopvals i syfte att minimera utsläpp av föroreningar från avfall och från verksamheten, vilket motsvarar en investering om ca 6,5-7 miljoner SEK. Därutöver åtar sig bolaget att sätta in en avstängningsventil på utgående dagvatten så att ett ev. större oljeläckage vid en olycka kan förhindras att nå recipient. Bolaget kan inte se att det kan finnas skäl att ställa ytterligare krav på skyddsåtgärder mot bakgrund av vad som angetts ovan och med hänvisning till den rimlighetsavvägning som ska göras.

Prövningens omfattning

Den nu planerade ändringen av verksamheten bedöms vara en tillståndspliktig ändring. Ändringen är så begränsad att den bedöms kunna prövas som ett ändringstillstånd enligt miljöbalkens 16 kap 2 §.

Verksamheten omfattas av 12 kap 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251) och huvudsakligen av verksamhetskoderna 90.211i, 90.181i, 90.408i, 90.435i samt 40.60.

Enligt miljöbalken 22 kap. 1 c § ska en ansökan om ändringstillstånd innehålla de uppgifter som behövs för bedömningen av ändringens omfattning och dess påverkan på människors hälsa och miljön. Prövningen behöver då inte belastas med frågor som avser delar av verksamheten som från miljösynpunkt inte har något samband med ändringen.

Ansökningshandlingarna liksom miljökonsekvensbeskrivningen omfattar därmed endast den sökta ändringen och beskriver endast relevanta delar som är tillhörande ändringen. Det bedöms därför inte föreligga något behov av att justera de villkor som framgår av nu gällande tillstånd.

Verksamheten är klassad som en industriutsläppsverksamhet enligt 1 kap. 2 § Industriutsläppsförordningen (2013:250), vilket innebär krav på utsläppsvärden som begränsningsvärden, tillämpning av bästa tillgängliga teknik (BAT) och upprättande av en s.k. statusrapport. En statusrapport har upprättats och bifogas ansökan, bilaga 3.

Några BAT-slutsatser avseende verksamheten har inte beslutats. En jämförelse har dock gjorts mot gällande framtagna BREF-dokument från 2006 (Best Available Techniques for the Waste Treatments Industries, och Waste Incineration).

Lokalisering

Val av plats

Den ansökta verksamheten är lokaliserad inom detaljplanelagt område (Stadsplan) avsatt för industriverksamhet och med goda kommunikationsmöjligheter.

Verksamhetens lokalisering har bedömts som lämplig i tidigare tillståndsprövning och den tillkommande ytan är lokaliserad på oanvänd åkermark i direkt anslutning till befintlig verksamhet inom inhägnat industriområde.

En alternativ lokalisering av den nya lagringsytan skulle innebära lagring och beredning av träbränslen utanför Hedens industriområde. En sådan lokalisering skulle medföra tillkommande transporter av berett bränsle. Lokaliseringen av den nya lagringsytan intill befintlig verksamhet bedöms därför som ett lämpligt alternativ ur ett resurs- och utsläppsperspektiv.

Planbestämmelser

Anläggningen ligger på fastigheten Heden 1:9, som ägs av bolaget. För området gäller en stadsplan antagen av Munkfors köping den 30 maj 1953 och beslutat av kunglig Maj:t den 11 juni 1954. Området är avsatt för industriändamål. Verksamheten bedöms inte stå i strid mot gällande stadsplan.

För Munkfors kommun finns även en översiktsplan antagen september 2013. I översiktsplanen lämnas inga specifika begränsningar eller målbilder rörande industriområdet Heden. Som målsättning fastställs dock att nya bostäder helst ska anslutas till det kommunala fjärrvärmenätet.

Utpekade riksintressen

Riksväg 62 är riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken och genomkorsar Munkfors kommun i nord-sydlig riktning. Vägen har stor betydelse för den regionala trafiken samt för godstransporter.

Gamla bruksområdet inklusive bostadsbebyggelsen vid Heden, kring Göthbergs väg, är av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Munkfors bruk, anlagt på 1670-talet, tillhör de mest välbevarade bruksmiljöerna i landet med stort industri och socialhistoriskt värde.

Den nya lagringsytan ligger strax innanför gränsen för riksintresseområde för kulturmiljövården. Verksamheten bedöms inte påverka riksintesseområdet då den bedrivs inom stängslat industriområde enligt gällande stadsplan

Naturvärden

Inga särskilda naturvärden har identifierats i närheten av verksamheten.

Samrådsprocessen

Samråd har skett genom myndighetssamråd med Länsstyrelsen i Värmlands län och Miljö- och byggförvaltningen från Forshaga-Munkfors kommun samt med Räddningstjänsten i Karlstadsregionen. Allmänheten har informerats genom annons

i ortstidning. Närliggande verksamheter och boende på Gustav Janssons väg intill verksamheten har mottagit särskilt utskick om Bolagets avsikt att ansöka om ändringstillstånd. Länsstyrelsen har fattat beslut om att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvenser

I miljökonsekvensbeskrivning redogörs bl.a. för verksamhetens påverkan på omgivningen. Som nollalternativ redovisas den situationen att verksamheten drivs vidare med stöd av gällande tillstånd.

Verksamheten påverkar inte några skyddade intressen.

Sökt ändring medför en viss påverkan på omgivning genom ökade utsläpp till vatten, samt att verksamheten kommer närmare Gustaf Janssons väg. Med vidtagna skyddsåtgärder bedöms sammanfattningsvis att verksamheten inte innebär en miljöpåverkan av betydelse.

Buller

De utförda bullerberäkningar har utgått från att bullervallen är 5 m hög och anläggs på ett sätt för att möjliggöra in- och uttransporter och tänkt verksamhet på ytan samtidigt som bullerstörningen minimeras. Utformningen av vallen har visat sig inte vara tillräckligt för att klara bullervillkoren, se bilaga 2 till Bullerutredningen (bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen). En högre bullervall är inte tekniskt möjlig eftersom bullervallen då kräver en bas om mer än 15 m i bredd och tar därmed för stor yta i anspråk. I praktiken innebär en höjning av vallarna och ev. utökning av längden av vallarna att ansökta mängder och hantering inte är genomförbar och sökt verksamhet kan därmed inte ske. För att uppnå bullervillkoren måste bullervallen kompletteras med bränslhögar som är strategiskt placerade för att undvika att bulleremissioner sprider sig utanför industriområdet. Hur detta kan ske framgår av bilaga 3 till Bullerutredningen bifogad i ansökan.

Lukt

Bolaget anser att redan erhållna villkor avseende lukt är tillräckliga för att undvika luktproblem. Lukt uppstår i huvudsak vid krossning av bränsle och särskilt vid krossning av kreosotbränslen. Hur krossning ska ske för att undvika luktproblem är reglerat i nu gällande tillstånd. Bland annat får krossning av kreosotbränslen endast ske under vinterhalvåret (september-april) för att undvika luktproblem på sommaren, då risken för luktspridning är som störst. Luktproblematiken bedöms inte öka jämfört med nuvarande verksamhet. Även om verksamheten kommer närmare Gustaf Janssons väg bedöms luktstörningen på den vägen endast öka marginellt dels på grund av att luktemissioner från verksamheten är begränsad och att den förhärskande vindriktningen i området är sydvästlig och därmed blåser ev. luktande ämnen i de allra flesta fall i riktning bort från Gustaf Janssons väg.

Komplettering av Statusrapporten

Vid provtagning av grundvatten den 13-14 februari 2017 var det inte möjligt att ta ut vattenprov i installerade grundvattenrör, troligtvis till följd av låga grundvattennivåer. I samband med markprovtagningen installerades grundvattenrör i provpunkterna 1701, 1703 och 1706. Kompletterande provtagningar av grundvatten vid ovannämnda provpunkter planeras att utföras i höst, när tillrinningen ökar. Efter erhållna grundvattenanalyser kommer statusrapporten kompletteras.

Släckvatten

Eftersom ansökan endast avser utökning av lagringsyta samt ökad bränslemängd redovisas endast åtgärder för den nya lagringsytan avseende släckvatten mm. Med de avfallsbränslen som i huvudsak lagras på den nya lagringsytan är risken mycket låg för självantändning och risken för att en brand skulle uppstå i bränslehögarna bedöms som liten. Om en brand ändå uppstår, används inte vatten för att bekämpa branden, i första hand begränsas bränsletillgången kring elden och elden får sedan brinna ut. Vatten kan användas för att förhindra att branden sprider sig till kringliggande byggnader och närliggande högar. Mängden vatten antas bli förhållandevis liten och en del vatten kommer även att förångas av värmen från

branden. De vatten som används i en brandbekämpningen kan jämföras med uppkommet dagvatten då vattnet inte kommer att vara förorenat från branden. För ytterligare skyddsåtgärder kan dagvattenbrunnar förses med tätningar om brand skulle uppstå och därmed förhindra utsläpp till recipient. Eftersom den nya lagringsytan anläggs med en svag lutning mot mitten kan släckvatten ansamlas i mitten på ytan där släckvattnet kan provtas innan utsläpp eller slamsugas och hanteras på ett miljömässigt riktigt sätt. Risken för att släckvatten ska uppkomma och dessutom sprida sig till omkringliggande marker eller grundvattnet bedöms sammanfattningsvis som liten.

Miljö kvalitetsnormer

Den ansökta verksamheten kommer inte att medföra att någon miljö kvalitetsnorm överskrids.

Kontroll av verksamheten

Kontrollprogram finns för verksamheten. Någon ytterligare kontroll eller ändring av kontrollprogrammet med anledning av ändringsansökan bedöms ej nödvändig. Anläggningen omfattas av kraven i Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport för tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (NFS 2006:9).

Tillåtlighet

Den ansökta verksamheten får anses uppfylla relevanta hänsynskrav i 2 kap. miljöbalken och är därmed tillåtligt.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Värmlands län yrkar *i första hand* att Statusrapporten i ansökan kompletteras med analysresultat från provtagning av föroreningar i grundvattnet. En statusrapport ska enligt 1 kap 23 § industriutsläppsförordningen bl.a. redovisa de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs samt mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena i området. Några sådana mätningar finns inte och länsstyrelsen anser därför att statusrapporten ska kompletteras med analysresultat från provtagning av

grundvattnet i området. I och med att statusrapporten inte är komplett anser länsstyrelsen att ansökan om ändringstillstånd inte heller är komplett.

Om mark- och miljödomstolen anser att dom kan meddelas trots att, som länsstyrelsen ser det, ansökan inte är komplett yrkar länsstyrelsen *i andra hand* att ändringstillstånd kan medges under förutsättning att länsstyrelsens synpunkter beaktas och att nödvändiga villkor föreskrivs.

1. Bolaget ska undersöka förekomsten av föroreningar i grundvattnet vid anläggningen. Resultatet inklusive analysresultat från provtagning av grundvattnet ska inkomma till tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter att denna dom vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen anser att statusrapporten inte är komplett och att det därför bör föreskrivas ett villkor om att undersökning av grundvatten ska genomföras.

2. Länsstyrelsen yrkar på att utredning om vilken höjd och utbredning på enbart bullerskärm och/eller bullerskärm i kombination med bullervallar som krävs för att klara bullervillkoren vid närboende om man inte räknar in materiallager föreskrivs. Utredningen bör kunna ske under en provotid och i samråd med tillsynsmyndigheten. Resultatet från utredningen bör redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter att tillståndet vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen ansåg i yttrande angående komplettering av ansökan att den borde kompletteras med vilken höjd och utbredning bullervallar/skärmar som skulle krävas för att klara bullervillkoren vid närboende om man inte räknar in materiallager. Med detta menade länsstyrelsen att även höjd och utbredning av bullerskärmar skulle utredas och i förekommande fall även bullervall i kombination med bullerskärm. Bolaget har delvis svarat på kompletteringsbegäran dvs. utbredning och höjd när det gäller bullervallar men inte utbredning och höjd av bullerskrämmer och/eller bullerskärm i kombination med bullervall. Det är relativt vanligt att bullervallar kompletteras med en bullerskärm på krönet av

bullervallen. Länsstyrelsen anser att ansökan borde ha kompletterats med bullerutredning enligt ovan i "kompletteringsrundan" men kan godta att utredningen sker under en provotid i stället.

3. Länsstyrelsen yrkar på att dagvatten från nya upplagsytan leds till separat reningsanläggning och vidare ut till recipienten. Reningsanläggningen bör bestå av en slam/flisavskiljare efter den bör oljeavskiljare, klass 1, placeras och efter oljeavskiljare bör brunn med filterinsats installeras.

Länsstyrelsen erfarenhet från andra anläggningar är att oljeavskiljare kan sättas igen av träpartiklar om ingen föravskiljning av träpartiklar sker före oljeavskiljaren. Vidare finns viss risk för att filtren sätts igen relativt ofta om de placeras i dagvattenbrunnarna utan någon föravskiljning varför länsstyrelsen anser att brunn med filter bör placeras efter flisavskiljningen och oljeavskiljaren.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA SYNPUNKTER

Bemötandet lämnas enligt Länsstyrelsens numrering.

1. Bolaget har inget att invända mot att statusrapporten kompletteras med redovisning av föroreningsituationen i grundvatten när analysresultat har inkommit. Försök att genomföra kompletterande provtagningar kommer att göras under sensommaren/hösten med förhoppning att tillrinningen ökat. Bolaget yrkar att ansökan om ändringstillstånd kan prövas trots att statusrapporten inte är komplett. Bolaget motsätter sig inte att villkor föreskrivs i enlighet med Länsstyrelsens yttrande.
2. För att klara bullervillkor om 50 dB vid bostad, om man inte räknar in materiallager, krävs följande åtgärder (se bilaga 1 för bullerkarta):
 - Jordvall (höjd 5 m, slänt 1:1, toppbredd 2 m) kompletteras med bullerplank (höjd 2 m) ovanpå vallen vilket ger en totalhöjd om 7 m. Bullervallen anläggs utmed lagringsytans södra kant.
 - Nederbördsskyddet (40x70x7,5 m) uppförs på den nya lagringsytan.

- Skärm (höjd 3-4 m) uppförs mellan vall och nederbördsskyddet.
- Krossning sker framför nederbördsskyddet. Vid krossning monteras en mobil skärmvägg (höjd 5 m, längd 15 m) intill krossen för att avskärma bulleremissioner mot bostäder i öster. Förslagsvis kan bullerskärmar av typen dBarrier användas (se bilaga 2).

3. Att installera en oljeavskiljare genom vilken dagvatten ska passera är en extra säkerhetsåtgärd vars behov kan diskuteras eftersom lagrat avfall inte orsakar utsläpp av oljeföroreningar. Eventuella oljeföroreningar kan dock uppkomma från arbetsmaskiner som används vid verksamheten.

Bolaget instämmer i Länsstyrelsens farhågor att träpartiklar kan sätta igen oljeavskiljaren och motsätter sig inte en anordning där flispartiklar avskiljs vattnet innan oljeavskiljaren. Bolaget anser dock inte att det är relevant att kräva en oljeavskiljare av klass I med tanke på den låga risk för oljeförorening som föreligger.

DOMSKÄL

Tillåtlighet

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen anser att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller de uppgifter som behövs för den prövning som ska göras och att samråd skett på föreskrivet sätt. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför godkännas.

Statusrapport

Länsstyrelsen har ifrågasatt tillåtligheten av den ansökta ändringen eftersom en komplett statusrapport inte är ingiven i målet.

Alla som bedriver eller avser att bedriva en industriutsläppsverksamhet ska enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen upprätta en statusrapport. Munkfors Energi AB bedriver sådan verksamhet. En statusrapport är en dokumentation av föroreningsituationen i mark och grundvatten vid tidpunkten för upprättandet av

rapporten. En verksamhetsutövare ska, när verksamheten slutligen upphört, som huvudregel återställa det område där verksamheten har bedrivits till det skick det hade enligt statusrapporten. Detta gäller om verksamheten har orsakat betydande förorening i mark eller grundvatten och om återställandeåtgärderna är tekniskt genomförbara. Statusrapporten ska tjäna som underlag för att avgöra om en betydande förorening har uppstått i mark och grundvatten av verksamheten.

Det finns skäl att statusrapporten kompletteras med resultat från kontroll av föroreningsinnehållet i grundvatten inom området, vilket bolaget inte heller motsatt sig. Samråd om kontrollens omfattning och utförande bör ske med tillsynsmyndigheten vilket ska kunna omfatta statusrapportens närmare innehåll och omfattning även i övrigt. Ett slutligt villkor om att kompletterande uppgifter till statusrapporten ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast 6 månader från det att denna dom fått laga kraft bör således föreskrivas i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Dagvatten

Munkfors Energi har föreslagit att dagvatten från den nya lagringsytan ska samlas upp och avledas söderut till Baggstabäcken via ett delvis kulverterat dike. För att begränsa spridning av föroreningar med det avledda dagvattnet föreslås att brunnar och slamavskiljare utrustas med filterkassetter (även benämnda som filterinsatser) och slamavskiljaren även med en oljeskärm. Länsstyrelsen har yrkat att det uppsamlade dagvattnet leds till rening i en slam/flisavskiljare och oljeavskiljare klass 1.

Domstolen konstaterar att underlaget för bedömning av hur effektivt filterkassetterna kan avskilja tungmetaller och oljeämnen i vatten är begränsat i målet. Den av bolaget redovisade utvärderingen från Västerås Hamn tyder på mycket god avskiljning av båda dessa typer av föroreningar. I en oberoende utvärdering av liknande brunnsfilter publicerad av Svenskt Vatten Utveckling, rapport nr 2015-12, Utvärdering av filter i dagvattenbrunnar – en fältstudie i Nacka kommun, är resultaten inte lika tydliga.

Som länsstyrelsen påpekat föreligger det alltid risk för att fordon och arbetsmaskiner läcker olja som kommer att avledas från lagringsytan med dagvattnet. Det är något som emellertid gäller alla hårdgjorda ytor i en tätort vilket innebär att enbart risken för små läckage av olja inte per automatik motiverar ett krav på installation av oljeavskiljare klass 1. Om filterkassetternas funktion är så effektiv som resultaten från Västerås Hamn indikerar är bolagets förslag till rening dessutom mer effektiv än de reningssteg som länsstyrelsen förordat. Domstolen uppfattar att förmågan att omhänderta större läckage av olja i princip är likvärdig vid jämförelse mellan bolagets och länsstyrelsens förslag till utformning av reningen, eftersom även en slamavskiljare med oljeskärm möjliggör uppsamling av större mängder olja än droppar.

Domstolen bedömer att den av bolaget föreslagna utformningen av dagvattenhanteringen får anses tillräcklig och att den därmed kan godtas. Ett slutligt villkor med denna innebörd bör därför föreskrivas i enlighet med domslutet.

Med hänsyn till det begränsade underlaget avseende filterkassetternas effektivitet anser domstolen dock det vara rimligt att reningen av det uppsamlade dagvattnet inte är helt låst till filterkassetter och slamavskiljare. Tillsynsmyndigheten bör därför ges rätt att om så bedöms nödvändigt – i en framtid när resultat från utförligare utvärderingar av filterkassetter finns att tillgå – få föreskriva att reningen utformas med annan motsvarande teknik med likvärdig reningseffektivitet. En delegation med denna innebörd bör därför föreskrivas.

Buller

Bolaget har visat att det är möjligt att vidta flera olika typer av åtgärder så att i villkor 25 föreskrivna begränsningsvärden för buller vid bostäder kan innehållas. Bolagets förslag till inledande utformning av bullerdämpande åtgärder med bullervall runt lagringsytan och skärmar i anslutning till kross- respektive flisningsmaskiner kan därför godtas. Om ytterligare åtgärder vid kontroll visar sig behövas ska bolaget i enlighet med villkorets utformning snarast vidta åtgärder i

samråd med tillsynsmyndigheten. Av villkor 25 följer att buller ska kontrolleras när det skett förändringar i verksamheten.

Övriga frågor

Domstolens bedömning i övriga frågor, som inte torde kräva någon särskild motivering, framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 23 november 2017.

Gunnar Bergelin

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Gunnar Bergelin, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors samt de särskilda ledamöterna Ann-Marie Ramnerö och Lars Wilke.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.